

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نگارستان

مجموعه اشعار فارسی
دستاویز

غلامحسین ادريس تبریز

سر شناسه	: ادريس تبريز، غلامحسين، ۱۳۱۹-
عنوان و نام پديدآور	: نگارستان (اشعار فارسی ضیا) / غلامحسين ادريس تبريز.
مشخصات نشر	: تبريز: اختر، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهري	: ۱۵۳ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۸۶-۳۴۹-۰
وضعيت فهرست نویسی: فیا	
موضوع	: شعر -- ايران -- قرن ۱۳
رضوع	: Persian poetry -- 20th century
رده بندي كننده	: PIR ۸۳۳۴
رده بندي ديوي	: ۸۵۱/۶۲
شماره ثبت اسنادی	: ۶۰۹۳۰۵۵

نشر

نگارستان (اشعار فارسی ضیا)

غلامحسين ادريس تبريز

حروفچینی و صفحه‌آرایی: آذین کامپیوتر ۳۵۲۴۷۰۵۱

ناشر: نشر اختر

چاپ اول ۱۳۹۹ • ۱۵۳ صفحه • قطع رقعی • ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۸۶-۳۴۹-۰

تبریز- اول خیابان طالقانی، روبروی مصلی، نشر اختر

تلفن: ۰۹۱۴۱۱۶۶۸۹۷ و ۰۴۱-۳۵۵۵۳۹۳

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

فهرست

۸	پیشگفتار
۱۱	درد دل با آشنا
۱۲	فراق دل
۱۳	مناجات
۱۴	ساجات عشق
۱۵	خوش عشق
۱۶	بهار
۱۷	پنجره‌ی عشق
۱۸	کنج قفس
۱۹	تبریز شهر بی‌بدیل
۲۳	آهنگ لالائی
۲۴	بادهی عشق
۲۵	شوق محمود
۲۶	نی محزون
۲۷	دل بی‌پناه
۲۸	بهاری کرده‌ام پیدا
۲۹	آهوی سرگشته
۳۰	دل عاشق
۳۱	پند بی‌عملان
۳۲	گناه‌آلود
۳۳	عشق جگرسوز
۳۴	زر نایاب
۳۵	ایثارها
۳۶	گل نو رسته
۳۷	مه نو
۳۸	نوبهار گل
۳۹	همنشین مهتاب
۴۰	قاصد بار
۴۱	راه بی‌نهایت

۴۲	بالا بلا
۴۳	گلین مراد
۴۴	کاخ غم
۴۵	خیال یار
۴۶	طوطی صفت
۴۷	مژده دیدار
۴۸	بانگ سروش
۴۹	ی یا بجائی
۵۰	ا کو یا
۵۱	غریب وطن
۵۲	اسیر نگاه
۵۳	درد بی درمان
۵۴	عجز عاشقانه
۵۵	ناله نای
۵۶	سرانجام
۵۷	بار گران
۵۸	افسانه
۵۹	عاشق پشیمان
۶۰	پیک بهاری
۶۱	گوشه نشین
۶۲	آهنگ خواب
۶۳	غم روزگار
۶۴	محتاج الحمد
۶۵	سرود عشق
۶۶	یار سنگدل
۶۷	نقد جوانی
۶۸	غمزه‌ی شور آفرین
۶۹	یاد دوست
۷۰	مناظره‌ی عقل و عشق
۷۱	غم آباد
۷۲	دفینه‌ی قارون
۷۳	افسون
۷۴	اهل راز
۷۵	انفاس غیبی

۷۶	نگارستان
۷۷	محنت دوران
۷۸	دولت عشق
۷۹	شاخ شکر
۸۰	شب پر حادثه
۸۱	قند تبریز
۸۲	آفت جان
۸۳	تلاطم چشم
۸۴	بوی فراق
۸۵	پشم راه
۸۶	هزری فراق
۸۸	جدید غم عشق
۹۰	صاحب قدم
۹۱	اشک بنیادکن
۹۲	بهار عاشق
۹۳	نار انتظار
۹۴	داغ دل
۹۵	مرغ سحر
۹۶	خواهی که در سال ۱۳۷۲ دیدم قطعه‌ای در قالب باغ
۹۷	دلیل راه
۹۸	بهاران
۹۹	فریاد و فغان
۱۰۰	یاد یار
۱۰۱	فیض خدادادی
۱۰۲	دل مسکین
۱۰۳	نافه‌ی ختن
۱۰۴	آهوی رمیده
۱۰۵	دست طلب
۱۰۶	صبح‌دمان بهار
۱۰۷	عشق و زندگی
۱۰۸	عشق هستی سوز
۱۰۹	شکایت بلبل از گل
۱۱۰	یاد یار شیرین لب
۱۱۱	رستگاری در جهان

۱۱۲	تار و بود عشق
۱۱۳	سرای میجن
۱۱۴	سرمست باده
۱۱۵	تک بیتی‌های آزاد
۱۱۷	شکرخند
۱۱۸	سرنوشت
۱۱۹	خرای بنون
۱۲۰	قیاس دیگر
۱۲۱	وح جان
۱۲۲	وای خیال
۱۲۳	امانت عشق
۱۲۴	جادوی دلبر
۱۲۵	چشم دل
۱۲۶	نظیره به شعر مرحوم جلال‌الدین نیر تبریزی لیلۃ‌القدر شاعر
۱۲۷	نظیره بر غزل حافظ مصلح دوران
۱۲۸	دهر سفته
۱۲۹	وای دلم
۱۳۱	زبان الکن
۱۳۲	راه بی‌پایان
۱۳۳	بهاریه
۱۳۴	پاک باخته
۱۳۵	جام نگارین
۱۳۷	رباعی
۱۴۳	ایام وصال
۱۴۴	پیامد طمع
۱۴۶	وعده وعید
۱۴۸	روزبه‌روز دریاچه‌ی ارومیه خشک می‌شود
۱۵۰	عزیزم (تثنا) جان
۱۵۱	نوه‌ی عزیزم (مهشید) جان
۱۵۲	نقد جان
۱۵۳	مهر بُتان

پیشگفتار

بی‌تردید شعر از مهم‌ترین دغدغه‌ها و اشتغالات ذهنی انسان بوده است. من کویند اولین شعر را حضرت آدم در رثای فرزندش هابیل سروده است:

تَغَيَّرَتِ الْبِلَادُ وَ مَنْ عَلَيْهَا	فَوَجَّهَ الْأَرْضَ مُغَيَّرَ قَبِيحُ
تَغَيَّرَ كُلُّ شَيْءٍ طَعْمٌ وَ لَوْنٌ	وَ قَلَّ بَشَاشَةُ الْوَجْهِ الْمَلِيحُ
أَرَى فِي السَّمَاءِ عَلَيَّ غَمًّا	وَ هَلْ أَنَا مِنْ حَيَاتِي مُسْتَرِيحُ
وَمَا لِي لَا أَجُودُ بِسَكْرٍ دَمَعُ	وَ هَابِيلُ تَضَمَّنَهُ الضَّرِيحُ
قَتَلَ قَابِيلُ هَابِيلًا نَسَاءُ	فَوَاحِزْنِي لَقَدْ فَقَدَ الْمَلِيحُ

یعنی:

«سرزمین‌ها و آنچه در آنها هست همه دگرگون شده، و چهره زمین غبارآلود و زشت گشته است. مزه هر غذایی، و رنگ هر چیزی تغییر یافته، و چهره شاداب و نمکین اندک شده است.

طول زندگی را برای خود اندوهی دراز می‌خورم، آیا روزی خواهد آمد که از این زندگی پررنج راحت شوم؟

چه شده که اشک‌هایم جاری نمی‌گردد، و چشم‌هایم از اشک فشانای دریغ می‌کنند، با اینکه بیکر هابیل در میان قبر قرار گرفته است.

قابیل برادرش هابیل را کشت، وای بر این اندوه که به فراق هابیل زیسایم گرفتار شدم.»

نمی‌دانیم این روایت واقعیت دارد یا نه، اما بی‌گمان از حقیقت برخوردار است! چرا که گوهر شعر با عناصر وجودی انسان درهم تنیده و با او به الفت و همسانی رسیده است.

شعر آمیزه‌ای است از «عاطفه» و «خیال» و این هر دو همزاد انسانند، خواجه نصیر طوسی در کتاب شریف اخلاق ناصری، «انسان» را «کثیرالأنس» معنی کرده است و این یعنی اوج عاطفه...

حکای یونان باستان، در تعریف انسان گفته‌اند: «انسان حیوانی است ناطق». عرفای ما فرموده‌اند: «انسان موجودی است عاشق» و هر عاشقی اسیر پنجه «خیال» است...

بنابر این، سراسر بافته جان آدمی است و وصله تن اوست. او را از شعر گریز و گریزی نیست.

شاید بتوان شاعران را به دو گونه تقسیم کرد:

– شاعر گوینده

– شاعر شنونده

برخی شعر می‌سرایند، تار جانشان با نت‌های شعر کوک شده است، نه تنها گفتار بلکه رفتارشان نیز شاعر است.

برخی دیگر جهان را شعر می‌بینند و شعر می‌بوند، واهای جهان از هر دست، در گوش آنان شعر است.

گروه سومی هستند که هم شاعر گوینده‌اند، هم شاعر شنونده.

استاد غلامحسین ادریسی تبریزی (ضیا)، از این گروه سوم است. برای آن

کاری نیست که در کجا زاد و زیست و بالید. پدرش که بود و مادرش کی...

از وقتی او را دیده و شناخته‌ام، در رفتار و گفتار و دیدار و شنیدار شاعرش

یافته‌ام، با تمام اوصاف یک شاعر توانا، مسلط به تکنیک‌ها و ساختارهای فنی

شعر و چیره‌زبان در ساخت‌های زبانی، چه ترکی، چه فارسی...